

Aptauja: degvielas cenu dēļ teju katrs ceturtais iedzīvotājs mazāk brauc ar auto

Pieaugot spriedzei Tuvajos Austrumos un naftas cenu svārstībām, 23 % Latvijas iedzīvotāju atzīst, ka ir samazinājuši braukšanu ar personīgo automašīnu, liecina bankas Citadele aptauja. Iedzīvotāji pielāgo savus ikdienas paradumus, vienlaikus saglabājot kopumā mierīgu, bet piesardzīgu attieksmi.

Būtiskas uzvedības pārmaiņas sabiedrībā pagaidām nav vērojamas. Kopumā 51 % respondentu norāda, ka viņu paradumi nav mainījušies, savukārt 7 % ir sākuši veidot papildu degvielas uzkrājumus.

Ekonomists: naftas šoks var pāraugt inflācijā un lēnākā izaugsmē

“Šobrīd notiekošais Hormuza šaurumā vairs netiek uztverts kā īslaicīgs naftas tirgus šoks. Konflikts Tuvajos Austrumos tiek vērtēts kā daudz plašāks risks, kas vienlaikus ietekmē degvielas cenas, inflāciju, energoresursu pieejamību un arī ekonomiskās izaugsmes palēnināšanos vai pat stagflācijas varbūtību Eiropā,” uzsver bankas Citadele galvenais ekonomists **Kārlis Purgailis**.

Naftas tirgos tas jau atspoguļojas – Brent cena pēdējās dienās turas virs 100 ASV dolāriem par barelu, un tirgus arvien vairāk ieceno scenāriju, kur pie ilgstošākiem traucējumiem cenas var kāpt vēl augstāk.

Pēc Kārļa Purgaiļa teiktā, ja enerģijas cenu kāpums arvien vairāk ietekmēs inflāciju eirozonā, Eiropas Centrālā banka var būt spiesta rīkoties – ja degvielas sadārdzinājuma dēļ tiks celtas arī citas cenas un algas, tad var sekot stingrāka monetārā politika.

Viņš norāda, ka arī OECD pat salīdzinoši mērenā scenārijā jau ir pasliktinājusi izaugsmes prognozes un paaugstinājusi inflācijas gaidas enerģijas tirgus traucējumu dēļ. Eirozonas izaugsme 2026.

gadā tiek lēsta ap 0,8 %, un ilgstošāki satricinājumi enerģijas tirgos varētu to vēl vairāk bremsēt, vienlaikus palielinot inflāciju. Tas iezīmē klasisku scenāriju ar lēnāku izaugsmi un augstāku inflāciju jeb stagflācijas risku, kas tuvākajā laikā var kļūt par vienu no galvenajiem sarežģījumiem Eiropas ekonomikā.

“Poziitīvi vērtējams Latvijas valdības pieņemtais lēmums samazināt akcīzes nodokli dīzeļdegvielai, kas dos nelielu, bet nepieciešamu atbalstu. Lēmuma ietekme uz dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības cenu tiek lēsta vien 8,6 centu apmērā, un konfliktam ieilgstot valdībai var nākties lemt par agresīvākiem mēriem, lai dotu jūtamu izmaksu ietaupījuma efektu,” saka **Kārlis Purgailis**.

Vīrieši biežāk samazina braukšanu

Aptauja atklāj, ka vīrieši biežāk nekā sievietes sākuši taupīt, samazinot braukšanas apjomus (27 % pret 20 %), kas liecina par aktīvāku rīcību nenoteiktības apstākļos. Atšķirības vērojamas arī dažādās vecuma grupās. 30–39 gadus vecie iedzīvotāji visbiežāk samazina braukšanu (29 %), padarot šo grupu par visreaktīvāko.

Tikmēr 40–49 gadu vecumā dominē stabilitāte – 56 % šīs grupas pārstāvju nav mainījuši savus paradumus. Savukārt jaunieši (18–29 gadi) biežāk nekā citi izvēlas veidot degvielas uzkrājumus (10 %), lai gan kopumā šī pieeja nav plaši izplatīta.

Latgalē – visizteiktākā reakcija

Reģionālā griezumā visizteiktākā uzvedības maiņa novērojama Latgalē, kur 31 % iedzīvotāju norāda, ka brauc mazāk ar personīgo automašīnu, – tas ir augstākais rādītājs valstī. Savukārt Rīgā un Kurzemē braukšanas samazināšana ir retāka – ap 20 %.

Iedzīvotāju aptauju banka Citadele sadarbībā ar pētījumu aģentūru Norstat veica 2026. gada martā, tiešsaistē aptaujājot vairāk nekā 1000 Latvijas iedzīvotājus vecumā no 18 līdz 74 gadiem.

Par Citadeles Grupu

Citadele ir vienīgā Baltijas valstu banka, kuras mātes uzņēmums atrodas Latvijā, nodrošinot proporcionāli lielāku ieguldījumu Latvijas ekonomikā. Meitasuzņēmumi un filiāles darbojas Latvijā, Lietuvā un Igaunijā.

Citadeles misija ir modernizēt finanšu nozari, līdztekus klasiskajiem bankas pakalpojumiem piedāvājot virkni jaunākās paaudzes finanšu tehnoloģijās bāzētu pakalpojumu gan privātpersonām, gan uzņēmējiem visā Baltijā. 2025. gadā Citadele

jaunos aizdevumos izsniedza 1,6 miljardus eiro, kopējam kredītportfelim sasniedzot 3,8 miljardus eiro un depozītu apjomam pieaugot līdz 4,3 miljardam eiro.